

PRZECHODZĄCY (44) *part praes act*

przechodzący (43), **przechodząc** (1).

e oraz o jasne.

sg m N przechodzący (9). ◇ G przechodzącego (3); -ego (1), -(e)go (2). ◇ A przechodzący (2), przechodząc(e)go (1). ◇ [L przechodzącym.] ◇ f N przechodzącą (3). ◇ A przechodzącą (5), przechodząc (1) *Leop.* ◇ V przechodzącą (4). ◇ n A przechodząc(e) (1). ◇ V przechodząc(e) (1). ◇ pl N m pers przechodzący (3). *subst* przechodząc(e) (2). ◇ G przechodzących (4). ◇ D przechodząc(e)m (2). ◇ A m pers przechodząc(e) (1). ◇ I f przechodząc(e)mi (2).

Sł stp notuje, Cn, Linde brak.

1. *Przewyższający kogoś lub coś pod jakimś względem, górujący nad kimś lub czymś, bardziej wartościowy, intensywniejszy* [kogo, co] (14) : O Pánie Iezu ChryŃte/ wieczna łódkoŃci ciebie miłuiących/ rádoŃci y poćiecho wŃzelkie poćiechy przechodząca *LatHar* 288; BAdź pozdrowioná Krolowa miłóŃierdzia/ Páni tego Ńwiátá/ Krolowa niebieŃka/ Pánno pánny przechodząca *LatHar* 484, +2v, 187, 680; toż ciáło wielká chwałę/ więtfzá niŃli łóńce pięknoŃ y iáłnoŃ/ y wdzięcznoŃ wŃzytki wonie przechodzącą mieć będfie. *SkarKaz* 205a.

przechodzący czym (6): *AElius Spartianus* powieda/ iż ilekroć [!] kiedy bywáli iácy zacni á wielcy męŃowie/ męftwem ábo iáką inŃzą godnoŃciá wiele inŃzych przechodzący/ nigdy Ńaden niezof táwił po łobie łyná Rzeczypołpolitey poŃytecznego *ModrzBaz* 47; Był Krol [cesarz *Apostata*] [...] wiekow tych náŃzych/ [...] inne ktorzy przed nim byli niezboŃnoŃciá przechodzący. *SkarŹyw* 130; O Krolowa niebieŃka/ Páni ziemŃka/ Pánno záwŃdy ŃwiátobliwoŃciá inŃze przechodząca *LatHar* 37, 414, 465; *WujNT* Zzzzz4v.

przechodzący w czym (1): Oyczyzná iego [Ńw. *Atanazyjusza*] bylá Alexándrya Egiptu wŃzytkiego głowá: rodzicy poboŃni ChrzeŃciáńŃcy/ wiela ludzi w cznotách przechodzący *SkarŹyw* 388.

Szereg: »przewyŃszający, przechodzący« (1): O Ńwiátło wieczne/ á przewyŃŃzáiáce Słóńce z bŃłŃkánim/ obłok przechodzące/ WnętrznóŃ Ńerdeczná oŃwieć *GrabowSet* Kv.

2. *Przenoszący się z miejsca na miejsce, zmieniający miejsce przebywania* (19) :

a. *Przemierzający jakąś przestrzeń, wędrujący; introductus, transiens* *PolAnt* (4) : Y rzekł IehoáŃz do ofiárownikow/ wŃzytko Ńrebro Ńwięte/ ktore lię przyidzie do domu Iehowy (*marg*) wł. Ńrebro przechodzącego/ męŃá Ńrebro duŃz łzácunku iego [...] (-)/ [...] wŃzelkie teŃ Ńrebro/ ktore zdobrey chęci kto przynoŃi do domu Iehowy. [...] Będfá łobie bráć ofiárownicy *BudBib* 4.Reg 12/4.

przechodzący przez co (2): Przechodzącem Izráelitom przez ziemię Edom/ Moáb y Ammon/ zákázano áby ludzi tám mieŃzkáiących nie gábáli. *BibRadz Deut* 2 arg, 2.Par 7/21.

Wyrażenie: »i tam i sam przechodzący« (1): *Commeator* – Itam, ij łam przechodząci. *Calep* 221b.

b. *Przekraczający, przepławiający się; transiens* *HistAl*; *transilis* *Mącz* (2) : Perłowie theŃ przechodzący nápełnili rzekę od iedne⁸⁰ brzegu do drugiego/ á ták dla wielkoŃci ludu łod łie przełomił *HistAl* F4v; *Mącz* 105d.

c. *Idący obok, mijający; pertransiens, praeteriens* *Vulg* (11) : bo niedbál nitz [Ńlepiec] na káranijé ludu przechodzące⁸⁰/ ktory mu zákázowál/ aby za pane^m Iezufem niewolál. *OpecŹyw* [61]v; *BielŹyw* 34; CieŃle/ Murárze/ y inni RzemieŃnicy/ álbo ich pomocnicy/ iefliby kogo zrzucenim ná doł

iákíey máteryey obrázili álbo zábili/ nie winni łą męzoboyftwá áni obráženia/ [...] iefli teź przed tym oznaymili wołáním łwoim/ áby ludzie przechodzący ná ten czás łye wárowáli/ á gdzie kápie nie przechadzáli. *GroicPorz* mm2v; *Leop Ier* 9/10; *RejPos* 68; *WujNT Luc* 18/36.

przechodzący (m)imo kogo (2): Y rozdrápác dali mury kołciołá mego y mieścá ty wniwecz obročili w ktorychem ia łobie ofobliwie rofkołłowál ták iż zárołly łćiefzki do nich/ á ftáli łie ná połmiewisko imo nie przechodzącem ludziem. *RejPs* 133; *RejPos* 68.

α. *W funkcji rzeczownika (3)* : Toż ma być rozumiano o tych/ ktorzy łtrzeláią z łukow/ [...] iefli przed łtrzeláním vpomináli przechodzące/ áby łye wárowáli. *GroicPorz* mm3; Tá dziewczká od przechodzących prołlá iáłmuźny *HistRzym* 106, 105.

d. *Przesuwający się z miejsca na miejsce (o chmurach) (2)* : Od pełniey trochę iafno/ włzakże z przechodzącemi chmurami/ z gromy y ze dżdżem *LudWieś* B2.

przechodzący którędy (1): Trzeci dzień po Nowem lecie wiatr od zachodu Słóńcza powiewał z przechodzącemi chmurami przez południe *LudWieś* B2v.

3. *Przenikający; meabilis Mącz, Calep (2)* : Meabilis, Przechodzący/ Przećiekájący/ co łatwie może prześć/ Przebrnąć. *Mącz* 217a; *Calep* 653b.

4. *Przebijający coś, przesywający (1)* : Penetrabile, Quod facile penetrat – Przechoczaci, przepadaiaci. *Calep* 772a.

5. *Przemijający (1)* : [Nieobiecuięc páńłtwá łwiátá tego Ani teź przechodzących łkárbow iego. *SqdParysa* B2v.]

a. *O czasie (1)* :

Szereg: »przełływający i przechodzący« (1): ktorymi [naczyniami, tj. przyrzędami] godziny y czały rozmiarzáią/ yże iakobyłmy przes to czás przełływaiący y przechodzący widzili. *KwiatKsiąż* L4v.

6. *O granicy: wytyczony; pertransiens Vulg [wedle czego w jakim kierunku] (1)* :

W połączeniu szeregowym (1): I mieli gránicę ku pułnocy od Iordanu: idąc wedle boku Hierycho łthrony pułnocney/ á ftámtąd bieżąc ku zachodu [!] na gorzyłte mieścá/ y przybiegáiąc ku pułtyniey Bethawen/ y przechodząc wedle Łuży ná południe to iefł Bethel/ y włtępuie zás do Atárotháddár *Leop Ios* 18/13.

7. *lek. Przeczyszczający (1)* : łifł iefł tego ziele piotrhułzczánemu podobny: [...] mocz ma przechodzącą dla ciepłóci y łuchołci łwoiey trzeciego łłopnia *FalZioł* I 54a.

8. *Możliwy do przejścia, dostępny (2)* : Penetrabilis, Przechodzący/ co zwłáłzczá może być przechodzono álbo przeydżiono. *Mącz* 289d.

przechodzący czym (1): Pervia ventis domus, Włzemi wiátry przechodzący dóm. *Mącz* 492d.

9. *Zadany ostrzem przenikającym na wylot (1)* : [w alegorycznym komentarzu do s. 115v: wyiáwłzy miecz y zábilł oboie] Ráná przechodząca iefłci ćiáło vmieráiące. *HistRzym* 117.

10. [Przyszły, ten, który nadejdzie:

Szereg: »niniejszy i przechodzący«: [mówi Jezus] zaprawde nyewierszcie, abi przetho then, ktorisz wydá y przeradzi myá, byl by nyepowynny od máki wieczney, bo gorze themv bendzie thako wdussy, iako wczielie, wnynneyssym ziwoczcie y wprzechodzanczim. *SprChęd* 28.]

11. Wyrażenie: »rozum ludzki przechodzący« = *niemożliwy do objęcia rozumem (2)* : Rzeczy tak wyfokye á rozum ludzki przechodzące/ ktore fyw w piłmye zamykáyą/ łamy z fyebye trudne łą *KromRozm II n4v; SkarKaz 276b.*

Synonimy: **1.** *przedchodzący, przewyższający*; **2.a.** *wędrujący*; **c.** *mijający*; **3.** *przeciekający*; **5.** *mijający, przemijający*; **a.** *przepływający*; **7.** *purgujący*; **10.** *przyszły*.

Cf **PRZECHODZIĆ**

MN